

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-4-83 (Muafiyet)
Karar Sayısı : **06-45/568-153**
Karar Tarihi : 22.6.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : Sezin ELÇİN CENGİZ, Evren SESLİ, Sinan BOZKUŞ

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

20

: Koç Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.
Temsilcisi: Av. Ali İhsan BORAGAN
Bağlarbaşı Kısıklı Cd. No:11 34662 Altunizade/İstanbul

D. TARAFLAR

30

- : - Ak Emeklilik A.Ş.
İnönü Cd. No:80 K:1-2 Gümüşsuyu/İstanbul
- Anadolu Hayat Emeklilik A.Ş.
Büyükdere Cd. İş Kuleleri Kule:2 K:16-18-19-20
4. Levent/İstanbul
- Ankara Emeklilik A.Ş.
Merkez Mh. Abide-i Hürriyet Cd. Bolkan Center No:285
K:2-3-4 Şişli/İstanbul
- Başak Emeklilik A.Ş.
Halaskargazi Cd. No:33 Harbiye/İstanbul
- Aviva Hayat ve Emeklilik A.Ş.
İnkılap Mh. Küçüksu Cd. Akçakoca Sk. No:8
Ümraniye/İstanbul
- Fortis Emeklilik ve Hayat A.Ş.
Eski Büyükdere Cd. No:209 Tekfen Tower
4. Levent /İstanbul
- Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş.
Mete Cd. Park Han No:38 Taksim/İstanbul
- Koç Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.
Bağlarbaşı Kısıklı Cd. No:11 Altunizade/İstanbul

40

- Oyak Emeklilik A.Ş.
Karaköy Meydanı, Nordstern Han, No:4 Karaköy
Beyoğlu/İstanbul
- Vakıf Emeklilik A.Ş.
Muallim Naci Cd. No:22 Ortaköy/İstanbul
- Yapı Kredi Emeklilik A.Ş.
Büyükdere Cd. Yapı Kredi Plaza A Blok Levent/İstanbul

50

E. DOSYA KONUSU: Bireysel Emeklilik Pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler arasında imzalanacak olan "Mutabakat Belgesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 16.5.2006 tarih ve 3073 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 15.6.2006 tarih, 2004-4-83/MM-06-SEC sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 16.6.2006 tarih, REK.0.08.00.00-130/144 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-45 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda,

- 11 Bireysel Emeklilik şirketinin herhangi bir tüzel kişilik oluşturmaksızın çeşitli konuları birlikte değerlendirmek üzere hazırladıkları "Mutabakat Belgesi"ne 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi kapsamında, rekabeti önleyici etkiler doğurabilecek nitelikte bir işbirliği anlaşması olması sebebiyle menfi tespit verilmesinin mümkün olmadığı,
- Mutabakat Belgesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen ve bir anlaşmaya bireysel muafiyet tanınması için gerekli olan şartları karşıladığı anlaşıldığından, anılan madde çerçevesinde söz konusu anlaşmaya, takdiri Kurul'a ait olmak üzere 5 yıla kadar bireysel muafiyet tanınabileceği görüşlerine yer verilmiştir.

70

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı

İlgili ürün pazarı, hayat sigortası alanında faaliyet gösteren şirketlerin bu faaliyetlerine ayrıca devam ediyor olmaları ve inceleme konusu Mutabakat Belgesi bakımından iki ürünün birbirini ikame etmemesi nedeniyle, "bireysel emeklilik hizmetleri pazarı" olarak tespit edilmiştir.

80

H.1.2. Coğrafi Pazar

İlgili coğrafi pazar, bireysel emeklilik hizmetlerinin pazarlandığı ve dosya konusu Mutabakat Belgesi'ne taraf olan şirketlerin faaliyet gösterdiği coğrafi alan dikkate

alınarak "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" olarak belirlenmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

90 Bireysel emeklilik hizmetleri pazarında faaliyet gösteren 11 teşebbüsün aralarında imzaladıkları Mutabakat Belgesi'nde yer alan hükümler Kurul'un 15.4.2004 tarih ve 04-26/288-66 sayılı Kararı ile 3 yıllık muafiyet tanıdığı 7.3.2003 tarihli Mutabakat'ta yer alan ifadelerle büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Bildirime konu Mutabakat Belgesi'ndeki hükümlere aşağıda yer verilmiştir:

100 *"Şirketler, oligopol yaratmamak ve rekabet yasağına aykırı hareket etmemek şartıyla, katılımcıların hak ve menfaatlerinin korunması, mali piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması, ekonomik kalkınmanın gereklerini de dikkate alarak, bireysel emeklilik sisteminin etkin şekilde çalışmasının sağlanması, ekonomide önemli zararlar doğurabilecek işlem ve uygulamaların önlenmesinin yanı sıra toplumsal yararın gözetilmesi amacıyla, aşağıda belirtilen genel ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek üzere, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile ilgili mevzuatındaki değişiklik ile Emeklilik Şirketleri için bir örgüt/birlik tesis edilmesine kadar faaliyette bulunmak için bir platform ("Platform") oluşturmak konusunda mutabaktırlar. Platform'un faaliyetleri,*

- Genel anlamda Bireysel Emeklilik Sisteminin kamuoyuna tanıtımını yapmak,
- Bireysel emeklilik ürünlerinin ve emeklilik hizmetlerinin gelişmesini ve yaygınlaşmasını sağlayıcı faaliyetlerde bulunmak,
- Bireysel Emeklilik Mevzuatı hükümleri çerçevesinde, Emeklilik Şirketleri arasındaki ilişkilerde dayanışmayı güçlendirmek,
- Şirketler arasında haksız rekabeti önleyici çalışmalar yapmak,
- Yurtiçinde ve dışında emekliliğe ait gelişmeleri izleyerek toplayacağı bilgileri şirketlere ve ilgililere ulaştırmak,
- Ekte yer alan Emeklilik Şirketleri Etik Değerleri olarak isimlendirilen ilke ve prensiplerin emeklilik şirketlerince uygulanmasında ve bu konuda emeklilik şirketleri arasında tek bir anlayışın sağlanmasına çalışmak,
- Bireysel Emeklilik Sisteminin geliştirilmesi amacıyla gerektiğinde emeklilik alanında araştırma amacına yönelik vakıf veya sair kuruluşlar kurmak, kurslar açmak, seminer ve konferans gibi eğitim faaliyetlerinde bulunmak, Şirketlerin amaçlarına uygun yayın yapmak veya yaptırmak, yayın ve içtihatları derleyerek Emeklilik Şirketlerinin yararına sunmak,
- Bireysel Emeklilik Sistemi ile ilgili sorunlar ve çözümü hakkında gerekli önerilerde bulunmaktır.

120 *Platform, ayda en az bir kez Şirketlerin temsile yetkili kişileri düzeyinde bir araya gelerek görüşme ve değerlendirme toplantıları yapar. Piyasaya yeni giren Emeklilik Şirketleri, işbu Mutabakat hüküm ve şartlarını aynen kabul etmek kayıt ve şartıyla, Platform'un doğal bir üyesi olarak kabul edilirler.*

Platform, Emeklilik şirketleri, temsilcilerinin en az 2/3'ünün katılımıyla toplanabilir ve karar alınabilmesi için katılanların yarısından bir fazlasının oyu gerekir.

130 *Platform, toplantılara düzenli olarak katılmayan veya Platform kararlarını sebepsiz yere uygulamaktan kaçınan Emeklilik Şirketini uyararak, bu ihlal durumunu 15 gün içerisinde düzeltmesini isteyebilir. Platform'un bu talebinin yerine getirilmemesi halinde, Platform, en az 2/3 üyesinin katılımı ile gerçekleştireceği toplantıda, hakkında karar verilecek üye hariç olmak üzere katılanların oybirliğiyle alınacak kararla ilgili Emeklilik Şirketini Platform toplantılarına ve/veya faaliyetlerine katılmaktan geçici veya sürekli olarak alıkoyabilir. Diğer yandan, Emeklilik Şirketinin bu hareketi aynı zamanda Bireysel Emeklilik Mevzuatına aykırılık teşkil etmekte ise, Platform bu şirketi, ilgili kurum veya makamlara şikayet edebilir.”*

140 Yukarıda aktarılan Mutabakat Belgesi ekinde “Emeklilik Şirketleri Etik İlkeleri” metni yer almaktadır. Söz konusu metnin “Amaç ve Kapsam” başlıklı 1. maddesinde, Bireysel Emeklilik Platformu’nu oluşturan emeklilik şirketlerinin bu metinle, gerek birbirleri, gerek müşterileri, gerekse de çalışanları ve diğer kurumlar arasındaki her türlü iş ve işlemlerde uygulanmak üzere Emeklilik Şirketleri Etik İlkeleri’ni belirledikleri belirtildikten sonra, etik ilkelerin temel amacının bireysel emeklilik faaliyetine ve sektörüne karşı toplumda bulunan saygınlık duygusunun sürekliliğinin sağlanması, meslek onuru olarak adlandırılan bu saygınlık duygusunun geliştirilerek sürdürülmesi ve sektörde istikrar ve

150 güvenin korunması olduğu ifadelerine yer verilmiştir. Metinde, emeklilik şirketlerinin uyması gereken genel ilkeler; dürüstlük, tarafsızlık, güvenilirlik, saydamlık, toplumsal yararın gözetilmesi ve çevreye saygı olarak belirlenmiş olup, bu ilkelerin emeklilik şirketleri arasındaki ilişkilerde ve bu şirketlerin müşterileri, çalışanları, aracılı, kamu kurum/kuruluşları ile ilişkilerinde nasıl uygulanması gerektiği hususlarına yer verilmiştir. Bildirim Formu’nda, “Emeklilik Şirketleri Etik İlkeleri” metninin, Mutabakat Belgesi’nin ayrılmaz bir parçası olduğu belirtildiğinden her iki metin birlikte “Mutabakat Metni” olarak değerlendirilmiştir.

H.2.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

160 4054 sayılı Kanun’un 8. maddesine göre; ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Kurul’un, elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, eylemin veya birleşme ve devralmanın Kanun’un 4., 6. ve 7. maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebileceği hükmü yer almaktadır.

Bir pazarın aynı seviyesinde faaliyet gösteren şirketler arasında akdedilen anlaşmalar “yatay işbirliği anlaşmaları” olarak nitelendirilmektedir. İşbirliği doğurucu nitelikteki söz konusu anlaşmalar; AR-GE, üretim, satın alma, standardizasyon ve reklam anlaşmaları gibi çeşitli başlıklar altında yapılabilmektedir. Yatay işbirliği anlaşmaları; çıktı ya da fiyat tespiti, pazar paylaşımı, taraflara ürünün fiyat, kalite, arz miktarı ve çeşitlendirilmesini olumsuz yönde etkileme imkânı sağlayacak bir pazar gücü sağlamak veya hakim durumdaki bir firmanın pazar gücünü artırmak gibi birtakım rekabet ihlallerine neden olabilmektedir. Diğer taraftan, yatay işbirliği anlaşmaları küreselleşmenin beraberinde getirdiği teknolojik gelişme hızı, artan rekabetçi baskı ve değişen pazar yapısı karşısında firmalara riskleri paylaşma, maliyetleri azaltma, teknolojik

170

bilgi havuzları oluşturma ve yeni gelişmeleri hızlandırmak gibi bazı faydalar da sağlamaktadır.

180 Bildirime konu Mutabakat Belgesi'nde; emeklilik şirketleri arasındaki ilişkilerde dayanışmayı güçlendirmeye, şirketler arasında haksız rekabeti önleyici çalışmalar yapmaya, yurtiçinde ve dışımda emekliliğe ait gelişmeleri izleyerek toplayacağı bilgileri şirketlere ve ilgililere ulaştırmaya, Emeklilik Şirketleri Etik Değerleri olarak isimlendirilen prensiplerin emeklilik şirketlerince uygulanmasına ve bu konuda emeklilik şirketleri arasında tek bir anlayışın sağlanmasına çalışmaya, şirketlerin amaçlarına uygun yayın yapmak veya yaptırmaya, yayın ve içtihatları derleyerek üyelerin yararına sunmaya, bireysel emeklilik sistemi ile ilgili sorunlarının çözümü hakkında gerekli önerilerde bulunmaya ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu hükümler göz önüne alındığında mutabakata katılan teşebbüsler arasında bilgi akışının ve işbirliğinin hedef alındığı izlenimi oluşmaktadır.

190 Ülkemiz için nispeten yeni bir pazar niteliğindeki bireysel emeklilik hizmetleri alanında, Mutabakat Belgesi'nde yer verilen söz konusu hükümlerin olumlu katkılarının olabileceği göz önüne alınmakla birlikte, anlaşma metninin genel olarak taraflar arasında işbirliği doğurucu etkileşimlere yol açabileceği ve rekabeti önleyici etkiler doğurabileceği değerlendirilerek, bu anlaşmaya 4054 sayılı Kanun çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı kanaatine varılmıştır.

2.2. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

200 Bildirim Formu'nda, Mutabakat Belgesi çerçevesinde oluşturulan Bireysel Emeklilik Platformu (Platform)'nun, mevzuatta yapılacak bir değişiklik ile emeklilik şirketleri için bir örgüt/birlik tesis edilmesine kadar faaliyette bulunacağı ve amacının sektör sorunlarının paylaşımı, kamu ve sair toplumsal kurum ve kuruluşlar karşısında sektörü temsil eden muhatap bir birliğin oluşturulması ve emeklilik sisteminin tanıtımı ve geliştirilmesi anlamında görüş paylaşımını olduğu belirtilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde, Kurul'un; teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde karar verebileceği hükmü yer almaktadır:

210 "a) Malların üretim veya dağıtım ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması"

2.2.1. Malların Üretim veya Dağıtım ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

220 Bu hüküm çerçevesinde hangi hallerin ekonomik yarar sağladığının somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, piyasalara yeni girişlerin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması ekonomik yararın sağlandığı durumlar arasındadır.

Bildirim Formu'nda, Mutabakat Metni'nin piyasaya girişi engellemediği, bu metin çerçevesinde oluşturulan Platform'un; sektörün, toplumun diğer kurum ve kuruluşlarına karşı temsiline olanak sağlayacağı, mesleki bir teşkilat oluşturuluncaya kadar haksız rekabet oluşturmayacak şekilde asgari bir düzenin tesisi, tüketicinin aydınlatılması, bilinçlendirilmesi ve yeni sektörün tanıtılması amacını güttüğü ve bunun sonradan sektöre girecek şirketler bakımından da fayda sağlayacağı belirtilmektedir.

230 Bireysel Emeklilik Sistemi ülkemiz açısından yeni bir sektörü ifade etmektedir. Mutabakat Belgesi'nde Platform'un faaliyetleri arasında, genel anlamda Bireysel Emeklilik Sistemi'nin kamuoyuna tanıtımını yapmak ile bireysel emeklilik ürünlerinin ve emeklilik hizmetlerinin gelişmesini ve yaygınlaşmasını sağlayıcı faaliyetlerde bulunmak sayılmaktadır. Yeni bir ürün/hizmetin tanıtımı ve anlatılmasının doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi, gerek ülke ekonomisinin ve gerekse tüketicilerin bireysel olarak ekonomik ve sosyal refahlarının gelişmesi ve iyileşmesi yönünden önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca bireysel emeklilik sisteminin geliştirilmesi amacıyla kurulması planlanan araştırmaya yönelik vakıf veya benzer kuruluşlar ile Platform çerçevesinde düzenlenecek seminer, konferans gibi organizasyonların da sektörün daha sağlıklı bir altyapıya kavuşmasına fayda sağlayacağı, sektörün bu şekilde kamuoyuna tanıtılması, altyapısının güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılmasının, piyasaya yeni firma girişlerini de kolaylaştıracağı ve sektördeki rekabete olumlu katkılarının olacağı kanaatine varılmıştır.

2.2.2. Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

250 Muafiyetin ikinci şartı; anlaşmanın, tüketicilere ortaya çıkan objektif faydadan adil bir pay alma imkanı tanınmasıdır. Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen malların dağıtım veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması ve ortaya çıkan ekonomik fayda ile tüketicinin elde edeceği menfaat arasında makul bir denge olması gerekmektedir. Bu çerçevede fiyatlar seviyesindeki düşüş, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar da tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.

260 Bireysel Emeklilik Sistemi'nin; ikinci emeklilik geliri ile bireylerin emeklilik dönemindeki refah seviyelerinin artmasına, alt yapı yatırımları ve uzun vadeli yatırımlara kaynak yaratılarak yeni iş ve istihdam olanakları oluşturulmasına, sosyal güvenliğin kapsamının artırılması ve kamunun sosyal güvenlik kaynaklanan yükünün azaltılmasına, mali sektörde uzun vadeli fonların artmasına, böylece mali sektörün daha sağlıklı işlemesine, enflasyonla mücadele ve istikrarlı büyümeye olumlu katkı sağlanmasına ve sermaye piyasasının derinleşmesine katkı sağlamak suretiyle hem tüketiciler hem de genel ekonomik yarar lehine olumlu sonuçlar ortaya çıkaracağı genel kabul görmektedir.

270 Bireysel Emeklilik Platformu çerçevesinde yapılacak tanıtım çalışmaları ile tüketiciler nezdinde yeni bir ürün olan bireysel emeklilik hizmetleri hakkında daha sağlıklı ve ayrıntılı bilgi edinilmesi sağlanmış olacaktır. Böylece tüketiciler gelecekte için yatırım alternatiflerini daha bilinçli bir şekilde tercih edebileceklerdir. Ayrıca Mutabakat Belgesi ekinde yer alan Etik İlkeleri'nin V. Bölümü'nde düzenlenen emeklilik şirketlerinin müşterileri ile ilişkilerine ilişkin hükümlerin de tüketiciler açısından olumlu sonuçlar doğuracağı anlaşılmıştır. Esasen, bu bölümde tüm şirketler; müşterilerini doğru, eksiksiz ve zamanında bilgilendirmeleri, müşterilere ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi gizli tutmaları ve saklamaları, hizmet kalitesinin en iyi seviyeye ulaşmasını teminen teknolojik altyapı ve nitelikli insan kaynağına yatırım yapmaları, her türlü müşteri şikayeti için Genel Müdürlük bünyesinde bir mekanizma oluşturmaları, güvenliğin sağlanması ve müşteri mağduriyetlerinin önlenmesine yönelik gerekli teknik ve hukuksal tüm tedbirleri almaları gereklilikleri üzerinde mutabık kalmışlardır.

280

2.2.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

Muafiyetin üçüncü şartı, anlaşmanın veya kararın teşebbüslere ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırma imkanı tanımamasıdır. Bu şartın amacı, rekabetin kısmen sınırlandırılmasına izin verilen piyasalardaki reel ve potansiyel rekabetin devamının teminidir.

290 Mutabakat Belgesi'nin tarafı olan şirketler sektörün ve pazarın tanıtımı konusunda birlikte hareket edecek olmalarına rağmen, teşebbüslerin bağımsız olarak ürünlerinin ilan, reklam ve tanıtımını yapmalarını ve ticari faaliyetlerini sürdürmelerini engellemek suretiyle rekabeti önleyecek hiçbir baskı ve/veya sınırlama söz konusu değildir. Ayrıca, Mutabakat Metni'nde teşebbüslerin sisteme dahil olmak gibi bir zorunluluğu olduğuna dair herhangi bir hüküm bulunmadığı gibi katılmak isteyen faaliyet ruhsatını elde etmiş şirketler açısından gerek bu işlemlere katılım ve gerekse piyasaya girişleri anlamında hiçbir zorlaştırma ve engelde bulunmamaktadır. Daha da önemlisi, konuya ilişkin yapılan araştırmalar neticesinde, Bireysel Emeklilik Sistemi'nin fiilen hayata geçmesinden günümüze kadar geçen zamanda, -bildirimi yapılanla aynı nitelikteki Mutabakat uygulamadayken- pazarda faaliyet gösteren şirketlerin pazar paylarında değişiklikler olduğu, ayrıca katılımcılara uygulanan giriş aidatı, yönetim gideri kesintisi ve fon işletim gideri kesintisi gibi rekabetin yaşanabileceği alanlarda, şirketlerin tüketicilere birbirinden farklı ve rekabetçi

300

şartlar sundukları anlaşılmiştir. Bu açıklamalar çerçevesinde dosya konusu Mutabakat Metni ile ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmadığı anlaşılmaktadır.

2.2.4. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

310

Kanun'un 5. maddesinde öngörülen bu koşul gereği, tüketicilere yansıtılan ekonomik gelişme ve iyileştirmenin elde edilmesinde rekabeti daha az sınırlayan bir yöntem mevcut ise anlaşmaya muafiyet tanınamayacaktır. Bu koşula aykırılık, ya izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanması ya da rekabetin sınırlanması gereğinin dahi bulunmaması hallerinde olabilir. Teşebbüsler prensip olarak anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler.

320

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ve ilgili mevzuatta, Bireysel Emeklilik Sistemi'nde faaliyet gösterecek şirketlere yönelik kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu öngörülmemiştir. Bildirim Formu'nda yer alan ifadelerden, emeklilik şirketleri için böyle bir mesleki birlik kuruluncaya kadar, bireysel emeklilik sisteminin ve bu alanda faaliyet gösteren şirketler arasındaki dayanışmanın geliştirilmesi, gerektiğinde ilgili idari mercilere karşı birlikte temsili, haklarının korunması ve kullanılması amacıyla, herhangi bir tüzel kişiliği bulunmayan bir komitenin, adeta meslek kuruluşu gibi, bireysel emeklilik alanında faaliyet gösteren şirketlerin ihtiyari katılımı ile geçici olarak oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

330

Mutabakat Metni'nde şirketlerin fiyat, satış şartları ve pazara giriş serbestilerine ilişkin herhangi bir düzenleme veya engelleme getirilmemektedir. Kaldı ki emeklilik şirketleri, her türlü faaliyetleri açısından SPK ile Hazine Müsteşarlığı ve Emeklilik Gözetim Merkezi'nin denetimi ve gözetimi altındadır. Yukarıda aktarılan, şirketler arasında katılımcılara uygulanan giriş aidatı, yönetim gideri kesintisi ve fon işletim gideri kesintisi gibi alanlarda rekabet yaşandığına ilişkin tespitler de dikkate alınarak, esas amacı sektörün tanıtımı, toplumun diğer kurum ve kuruluşlarına karşı temsili ile sektöre ilişkin etik ilkelerinin belirlenmesi olarak özetlenebilecek dosya konusu Mutabakat Metni'nin rekabeti zorunlu olandan fazla sınırlamadığı değerlendirilmektedir.

340

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler neticesinde dosya konusu Mutabakat Metni'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet şartlarından hepsini taşıdığı kanaatine ulaşılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. Mutabakat Belgesi'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi kapsamında, rekabeti önleyici etkiler doğurabilecek nitelikte bir işbirliği anlaşması olması sebebiyle menfi tespit verilemeyeceğine OYBİRLİĞİ ile,

06-45/568-153

350 2. Mutabakat Belgesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen ve bir anlaşmaya bireysel muafiyet tanınması için gerekli olan şartları karşıladığı anlaşıldığından, anılan madde çerçevesinde söz konusu anlaşmaya bireysel muafiyet tanınmasına OYÇOKLUĞU ile,

3. Bireysel muafiyetin süresinin 3 yıl olmasına OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

06-45/568-153

KARŞI OY GEREKÇESİ
(22.06.2006 tarihli ve 06-45/568-153 sayılı Kurul Kararı)

Rekabet Kurulu'nun söz konusu kararının 3. maddesine aşağıdaki gerekçe ile katılmıyorum.

Muafiyete konu "Mutabakat Belgesi" incelendiği takdirde, rekabete aykırı hiç bir hüküm içermeyip, menfi tespit dahi alabilecek nitelikte bir anlaşmadır.

Bu nedenle bireysel muafiyet sınırının 3 yıla sınırlanmasının uygun olmadığını, talep edilen 5 yıllık bireysel muafiyetin tanınmasının uygun olduğunu düşünüyorum.

Mustafa Parlak
Başkan

KARŞI OY GEREKÇESİ
(22.06.2006 tarihli ve 06-45/568-153 sayılı Kurul Kararı)

Rekabet Kurulu'nun söz konusu kararıyla, 11 bireysel emeklilik şirketinin herhangi bir tüzel kişilik oluşturmaksızın çeşitli konuları birlikte değerlendirmek üzere hazırladıkları "Mutabakat Belgesi"ne 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti önleyici etkiler doğurabilecek nitelikte bir işbirliği anlaşması olması sebebiyle menfi tespit verilmemesine rağmen, bahse konu belgeye üç yıllık bireysel muafiyet tanınmasına, söz konusu anlaşma metninin sektörde faaliyet gösteren aktörlerin tamamını kapsamaması ve mevcut haliyle sigorta sektöründe rekabet ihlalleri konusunda şikayetlerin yoğun olarak bulunduğu göz önünde tutularak, mutabakat metni hükümlerinin ilgili pazarda teşebbüsler arasındaki rekabetin gerekenden fazla sınırlanarak koordinasyon riski doğurabileceği kanaatiyle Kurul kararına katılmıyorum.

Rıfki ÜNAL
Kurul Üyesi